

ПИТАННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ НА МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ

Акулова Ю.В., студ.

Науковий керівник – ст. викл. **Н.В. Дяченко**

Харківський торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

У зв'язку з необхідністю поліпшення достовірності та якості бюджетного обліку, збільшення прозорості місцевих та державних фінансів, впорядкованості показників звітності з міжнародними нормативами відбувся перехід фінансової звітності в державному секторі України на міжнародні стандарти, що було викликано рядом питань: повним відображенням усіх фінансових операцій; забезпеченням дієвого та ефективного використання коштів бюджету; задоволенням суспільства певними видами послуг.

З введенням адаптованих до міжнародних НП(С)БО в державному секторі, відбулися чималі зміни не тільки в методології обліку державного сектора, але й в методології обліку основних засобів суб'єктів державного сектору. Тому що основні засоби – найвартісніша частина в балансі підприємств, організацій та установ бюджетної сфери. Оцінка, стан та нарахування амортизації основних засобів підлягають безперервному контролю з боку контролюючих служб і органів, а також вищестоящих розпорядників бюджетних коштів.

Облік основних засобів суб'єктів державного сектору розкривається у працях таких вчених, як Ф. Бутинець, Р. Джога, Г. Кірейцев, С.Свірко, Н. Сушко, Т. Хомуляк, О. Чечуліна та інші.

Для автоматизації обліку основних засобів в бюджетних установах використовують низку спеціальних програм. Наприклад, «Парус-Бюджет» є програмою, яка забезпечує роботу великої кількості користувачів в обчислювальній мережі. Кожен користувач може скористатися будь-якою інформацією, до якої він має доступ для виконання своїх службових обов'язків. Покращує процес обробки інформації, вирішує проблему оперативності та точності інформації, проводить аналіз бухгалтерських даних, підвищує продуктивність праці бухгалтерів – все це дозволяють зробити інформаційні системи для автоматизації обробки облікової інформації. Але, нажаль, бюджетні установи не завжди повністю використовують можливості ІТ.

На українському ринку ІТ представлені програми з автоматизації бухгалтерського обліку в державному секторі українських виробників:

«Імпакт» («Акцент-Бухгалтерія»), «ТРАСКОсофт» (Trade Manager), «Баланс-Клуб» (SoNet) та інше програмне забезпечення. Нинішній ринок інформаційних технологій потерпає в основному від такої проблеми, як не дешеве програмне забезпечення, через це більшість організацій користуються демоверсіями програм, чи низькоякісною альтернативною продукцією, що є надзвичайно негативним фактором.

Нарахування зносу та амортизації основних засобів – одна із проблем бухгалтерського обліку в бюджетних установах. Для підприємств державного сектору ця проблема стала гострою нещодавно. До 2013 року в нормативних документах передбачалось нарахування тільки зносу основних засобів, але з уведенням НП(С)БОДС 121 «Основні засоби» передбачено також нарахування й амортизації. Згідно з НП(С)БОДС 121, знос основних засобів – сума амортизації об'єкта основних засобів з початку його корисного використання, амортизація – систематичний розподіл вартості необоротних активів, яка амортизується, протягом строку їх корисного використання [1]. Таке розрізнення понять дає змогу здійснювати контроль за терміном використання та корисністю основних засобів.

В НП(С)БО 121, наприклад, рекомендовано вартість об'єкта основних засобів розбивати протягом строку його корисного використання на систематичній основі шляхом нарахування амортизації на дату балансу. Місячна сума амортизації при цьому визначається діленням річної суми амортизації на 12 [1]. А в Методичних рекомендаціях з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектору радять вартість об'єкта основних засобів розподіляти протягом строку їх корисної експлуатації на систематичній основі шляхом нарахування амортизації на дату балансу, а також щоквартальним діленням річної суми амортизації на 4 [2].

Далі надається інструкція: «За рішенням керівника суб'єкта державного сектору у розпорядчому документі про облікову політику може бути передбачено нарахування амортизації на річну дату балансу». Таким чином, в указаних документах немає єдиного підходу до амортизації основних засобів. Отже, керівники бюджетних підприємств самостійно повинні вирішувати яким чином буде нарахована амортизація, а також зазначити амортизаційну політику в розпорядчому документі про облікову політику.

Ще одним проблемним питанням в обліку основних засобів державного сектору є методика оцінки основних засобів. В М(С)БОДС 17 «Основні засоби» пріоритетною є оцінка за справедливою вартістю, в той же час як в НП(С)БОДС 121 «Основні засоби» пріоритет надається оцінці за первісною вартістю.

Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання» - посідає основне місце в організаційно-методологічному забезпеченні обліку основних засобів в бюджетній сфері. В наказі затверджено, що окрім загальнообов'язкових форм первинної документації, суб'єкти державного сектору можуть розробляти власні форми для оформлення операцій з надходження, руху та вибуття основних засобів. У такому випадку виникають деякі неузгодженості: з одного боку, - наказ Мінфіну є обов'язковим до виконання всім суб'єктам бюджетного сектору, а з іншого - вони мають право самостійно розробляти форми для документування операцій з надходження, руху та вибуття основних засобів [3].

Таким чином, з початком адаптації нормативної бази до М(С)БОДС відбулися помітні зміни в методології обліку основних засобів бюджетної сфери. Були прийняті окремі роз'яснення, методичні вказівки та стандарти, щодо питань обліку, інвентаризації, амортизаційної політики та оцінки основних засобів. В той же час ці документи вказують на розбіжності в методиці обліку, оцінки та визнання основних засобів з метою постановки на баланс. На основі проведених досліджень можна надати наступні пропозиції щодо вдосконалення обліку основних засобів в державному секторі: більш зрозуміло визначити у нормативних документах методику бухгалтерського обліку та розподіл на групи основних засобів, враховуючи при цьому термін їх корисної експлуатації для нарахування зносу і амортизації; класифікацію основних засобів спрямовувати на поліпшення організації бухгалтерського обліку з метою вдосконалення управління витратами на утримання та створення основних засобів.

Інформаційні джерела:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби» [Електронний ресурс] : затв. наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 р. № 1202. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

2. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектора [Електронний ресурс] : затв. Наказом Міністерства фінансів України від 23.01.2015 р. № 11. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

3. Порядок складання типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору [Електронний ресурс] : затв. Наказом Міністерства фінансів України від 13.09.2016 р. № 818. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.